

**Well, well, well...
Toldot 2008
Rabbi David Levin-Kruss
Pardes from Jerusalem Podcast**

Breishit 26:12-22

<p>Isaac farmed in the area. That year, he reaped a hundred times [as much as he sowed] for G-d had blessed him. And the man grew richer and richer until he was very wealthy. He had flocks of sheep, herds of cattle, and a large retinue of slaves. The Philistines became jealous of him. They plugged up all the wells that his father's servants had dug while Abraham was still alive, and they filled them with earth. Avimelech said to Isaac, "Go away from us. You have become much more powerful than we are." Isaac left the area and camped in the Gerar Valley, intending to settle there. He redug the wells that had been dug in the days of his father Abraham, which had been plugged up by the Philistines after Abraham's death, He gave them the same names that his father had given them. Isaac's servants then dug in the valley, and found a new well, brimming over with fresh water. The shepherds of Gerar disputed with Isaac's shepherds, claiming that the water was theirs. [Isaac] names the well Challenge (Esek), because they had challenged him. They dug another well, and it was also disputed. [Isaac] named it Accusation (Sitnah). He then moved away from there and dug another well. This time it was not disputed, so he named it Wide Spaces (Rechovot). "Now G-d will grant us wide open spaces," he said. "We can be fruitful in the land."</p>	<p>וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַהוּא, וַיִּמְצָא בַשָּׁנָה הַהוּא מֵאָה שְׁעָרִים; וַיְבָרְכֵהוּ, ה'. וַיִּגְדַּל, הָאִישׁ; וַיִּלְךְ הַלֹּךְ וַיִּגְדַּל, עַד כִּי-גָדַל מְאֹד. וַיְהִי-לוֹ מִקְנֵה-צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר, וַעֲבָדָה רַבָּה; וַיִּקְנֹאוּ אֹתוֹ, פְּלִשְׁתִּים. וְכָל-הַבְּאֵרֹת, אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו, בְּיָמָיו, אֲבָרְהָם אָבִיו--סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים, וַיִּמְלֹאוּם עֶפֶר. וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ, אֶל-יִצְחָק: לָךְ, מֵעַמּוֹנוּ, כִּי-עָצַמְתָּ מִמּוֹנוּ, מְאֹד. וַיִּלְךְ מִשָּׁם, יִצְחָק; וַיִּחַן בְּנַחַל-גֶּרָר, וַיֵּשֶׁב שָׁם. וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת-בְּאֵרֹת הַמַּיִם, אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיָמֵי אֲבָרְהָם אָבִיו, וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים, אַחֲרֵי מוֹת אֲבָרְהָם; וַיִּקְרָא לָהֶן, שְׁמוֹת, כְּשֵׁמֹתַי, אֲשֶׁר-קָרָא לָהֶן אָבִיו. וַיַּחְפְּרוּ עֲבָדֵי-יִצְחָק, בְּנַחַל; וַיִּמְצְאוּ-שָׁם--בְּאֵר, מַיִם חַיִּים. וַיְרִיבוּ רֵעֵי גֶרָר, עִם-רֵעֵי יִצְחָק לֵאמֹר--לָנוּ הַמַּיִם; וַיִּקְרָא שֵׁם-הַבְּאֵר עֵשֶׂק, כִּי הִתְעַשְׁקוּ עִמּוֹ. וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֲרַת, וַיְרִיבוּ גַם-עָלֶיהָ; וַיִּקְרָא שְׁמָהּ, שִׁטְנָה. וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם, וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֲרַת, וְלֹא רָבוּ, עָלֶיהָ; וַיִּקְרָא שְׁמָהּ, רְחוֹבוֹת, וַיֹּאמֶר כִּי-עֲתָה הִרְחִיב ה' לָנוּ, וּפְרִינֵנוּ בְּאֶרֶץ.</p>
--	---

Heketav Vehakabala Breishit 26:18

<p>The naming of wells was similar to other namings...for example, "And Abraham called that place 'G-d will see'"...Since Abraham was known for trying with all his ability to move the masses from sin by teaching them about G-d...he invented a wonderful ruse to draw those in error under the wing of the Divine Presence. Every well he named with a name attesting to the truth of G-d's</p>	<p>קריאת שמות לבארות היו דומה לשאר קריאת שמות...כענין ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה... ולפי שהיתה מדתו של אברהם להשתדל בכל מאמצי כחו להשיב רבים מעון ללמדם דעת את ה'...המציא תחבולה נפלאה להכניס ע"י את המוטעים אל תחת כנפי השכינה, כל באר אשר קרא אותה בשם אשר יורה על אמתת</p>
---	--

<p>existence...Those coming to draw water got used to using these names...and their heart turned to truth...After [Abraham's] death they returned to their idol-worship and so that people would forget these names...the wells were filled...Isaac held on to the deeds of his father Abraham and tried to dig the same wells and to return their names so that the crown of true belief would be returned to its place.</p>	<p>מציאת ה'...בזה הרגיל בפי הבריות הבאים לשאוב מים מבאר...ויתנו לבם אל השגה אמתית... אחרי מותו חזרו לגלוליהם, וכדי לבטל מפי הבריות שמות הבארות האלה...סתמו הבארות...יצחק אחז במעשי אברהם אביו והתאמץ לחפור אותן הבארות ולהחזיר שמותן עליהן כדי להחזיר עטרת אמונה אמתית למקומה.</p>
---	--

R. Bachya Breishit 26:15

<p>Isaac...called them according to the names his father had given then, and did this in honor of his father. And the Torah sees fit to mention it to Isaac's credit...and all the more so should a regular person not change their father's...ways, practices, and ethics. And perhaps because of this Isaac's name (unlike the other forefathers' names) was not changed, an example of "measure for measure"...</p>	<p>יצחק...קרא להן כשמות אשר קרא להן אביו, ועשה כן לכבוד אביו. וממה שהתורה הודיעה זה נראה שנחשב לו לזכות...וק"ו שאל ישנה אדם מדרך אבותיו...ומנהגותיהם ומוסר...ואולי מפני זה לא נשתנה שמו כמו שאר האבות וזו מדה, כנגד מדה...</p>
--	--

Ramban Breishit 26:20

<p>There is a hidden matter involved here since Scripture's purpose is to make known a future matter. A well of living waters alludes to the House of G-d which the children of Isaac will build. This is why Scripture mentions a well of living waters, even as it says, A fountain of living waters, the Eternal (Yirmeyahu 17:13). He called the first well Esek (Contention), which is an allusion to the First House, concerning which the nations contended with us and instigated quarrels and wars with us until they destroyed it. The second well he called Sitnah (Enmity), a name harsher than the first. This alludes to the Second House, which has indeed been referred to by this very name. In the beginning of his reign they wrote sitnah against the inhabitants of Judah and Jerusalem (Ezra 4:6). And during its entire existence they were a source of enmity unto us until they destroyed it and drove us from it into bitter exile. The third well he called Rechovot (Spacious). This is a reference to the Future House, which will be speedily built in our days, and it will be done without quarrel and feud, and G-d will enlarge our borders, even as it says,</p>	<p>יש בדבר ענין נסתר בתוכו, כי בא להודיע דבר עתיד. כי "באר מים חיים" ירמוז לבית אלהים אשר יעשו בניו של יצחק, ולכן הזכיר באר מים חיים, כמו שאמר (ירמיה יז יג) מקור מים חיים את ה'. וקרא הראשון עשק, ירמוז לבית הראשון אשר התעשקו עמנו ועשו אותנו כמה מחלוקות וכמה מלחמות עד שהחריבוהו. והשני קרא שמה שטנה, שם קשה מן הראשון, והוא הבית השני שקרא אותו כשמו שכתוב בו (עזרא ד ו) ובמלכות אחשורוש בתחילת מלכותו כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלם, וכל ימיו היו לנו לשטנה עד שהחריבוהו וגלו ממנו גלות רעה. והשלישי קרא רחובות, הוא הבית העתיד שיבנה במהרה בימינו והוא יעשה בלא ריב ומצה, והאל ירחיב את גבולנו, כמו שנאמר (דברים יט ח) ואם</p>
---	--

And if the eternal your G-d enlarges your border, as He has sworn (Devarim 19:8) which refers to the future. And concerning the Third House of the future it is written Broader and winding about higher and higher (Yechezkel 41:7).	ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר וגו' שהוא לעתיד. וכתוב בבית השלישי (יחזקאל מא ז) ורחבה ונסבה למעלה למעלה.
---	--

Rashi Breishit 25:19

...The cynics of that time said, "Sarah became pregnant from Avimelech. See how many years she lived with Abraham without becoming pregnant." What did the Holy One Blessed Be He do? He shaped Isaac's facial features exactly similar to those of Abraham so that everybody had to admit the Abraham begot Isaac.	...היו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב"ה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, וזהו שכתב כאן יצחק בן אברהם היה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק.
---	---

Yehuda Amichai - Jerusalem is a place where all remember

Jerusalem is a place where all remember That they have forgotten something But they don't remember what.	ירושלים, מקום שהכל זוכרים ששכחו בו משהו אבל הם אינם זוכרים מה שכחו.
And for the sake of this remembering I wear my father's face on mine.	ולצורך זכירה זו אני חובש על פני את פני אבי.
That is the city where the containers of my dreams Fill up as with ocean divers' oxygen.	זוהי עירי זבה מתמלאים כלי חלומותי כמו מכלי חמצן של צוללים לצלול. הקדושה בה הופכת לפעמים לאהבה.
Its holiness Turns sometimes into love.	
And questions which are asked Among these hills have remained unchanging: Have you seen my flock? Have you Seen my shepherd?	והשאלות ששואלים בהרים האלה נשארו כתמיד: ראית את הצאן שלי? ראית את הרועה שלי?
And the door of my house is open Like a tomb Out of which somebody is resurrected.	ודלת ביתי פתוחה כמו קבר שמתוכו קמו לתחיה.